EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 11.3.2022
COM(2022) 100 final

2022/0070 (NLE)

Förslag till

RÅDETS FÖRORDNING

om regler för utövandet av gemenskapens rättigheter vid genomförandet av avtalet om handel och samarbete mellan Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen, å ena sidan, och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland, å andra sidan

MOTIVERING

1. BAKGRUND TILL FÖRSLAGET

• Motiv och syfte med förslaget

I handels- och samarbetsavtalet mellan unionen och Förenade kungariket (*handels- och samarbetsavtalet*)[1] föreskrivs att parterna, i enlighet med villkoren i avtalet, får anta vissa ensidiga åtgärder.

När det gäller frågor som omfattas av Euratomfördraget får ensidiga åtgärder antas av Europeiska atomenergigemenskapen (*gemenskapen*), utan att tvistlösningsmekanismen först behöva tillgripas, i de fall och på de villkor som anges i artiklarna 718 och 719 i handels- och samarbetsavtalet. De ensidiga åtgärderna i fråga avser ett partiellt eller fullständigt tillfälligt upphävande av Förenade kungarikets deltagande i unionsprogram, samt deltagandets partiella eller fullständiga avslutande.

I sitt beslut om ingående av handels- och samarbetsavtalet[2] bemyndigade rådet kommissionen att på unionens vägnar anta ovannämnda åtgärder när det gäller frågor som omfattas av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och ”till dess att en särskild lagstiftningsakt som reglerar antagandet av åtgärder” enligt det avtalet antas.

Kommissionen och rådet enades också om ett gemensamt uttalande, som utfärdades vid tidpunkten för ingåendet av handels- och samarbetsavtalet, som föreskriver att ”utan att det påverkar dess initiativrätt enligt fördragen kommer kommissionen att sträva efter att föreslå den särskilda lagstiftningsakt som avses [ovan] senast den 31 mars 2022”[3].

Detta lagstiftningsförslag uppfyller detta politiska åtagande när det gäller frågor som omfattas av Euratomfördraget, nämligen Förenade kungarikets associering med Euratoms forsknings- och utbildningsprogram och med det europeiska gemensamma företaget för Iter och utveckling av fusionsenergi som regleras i del fem i handels- och samarbetsavtalet (Deltagande i unionsprogram, sund ekonomisk förvaltning och finansiella bestämmelser). Den föreslagna förordningen säkerställer att gemenskapen kan agera skyndsamt och effektivt för att skydda sina intressen när det gäller att genomföra och säkerställa efterlevnaden av handels- och samarbetsavtalet. Genom den föreslagna förordningen ges kommissionen befogenhet att

---

1 Avtalet om handel och samarbete mellan Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen, å ena sidan, och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland, å andra sidan. Avtalet ingicks, när det gäller frågor som omfattas av Euratomfördraget, genom kommissionens beslut (Euratom) 2020/2255 av den 29 december 2020 om Europeiska kommissionens ingående och provisorisk tillämpning av avtalet mellan Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands regering och Europeiska atomenergigemenskapen om samarbete om säker och fredlig användning av kärnenergi, och om Europeiska kommissionens ingående, på Europeiska atomenergigemenskapens vägnar, och om provisorisk tillämpning av handels- och samarbetsavtalet mellan Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen, å ena sidan, och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland, å andra sidan (EUT L 445, 31.12.2020, s. 2). Avtalet har tillämpats provisoriskt från och med den 1 januari 2021 och trädde i kraft den 1 maj 2021.

2 Rådets beslut (EU) 2021/689 av den 29 april 2021 om ingående, på unionens vägnar, av handels- och samarbetsavtalet mellan Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen, å ena sidan, och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland, å andra sidan, och av avtalet mellan Europeiska unionen och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland om säkerhetsförfaranden för utbyte och skydd av säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter (EUT L 149, 30.4.2021, s. 2).

3 Uttalande från kommissionen och rådet om övervakningen och genomförandet av handels- och samarbetsavtalet, punkt 3.

anta de åtgärder som avses ovan samt att, beroende på vad som är lämpligt, tillfälligt upphäva eller upphäva dem genom genomförandeakter.

- **Förenlighet med befintliga bestämmelser inom området**

Det finns inga föregående bestämmelser som reglerar utträdet av, och gemenskapens partnerskap med, en tidigare medlemsstat.

Den föreslagna förordningen är *lex specialis* i förhållande till andra bestämmelser i gemenskapsrätten i den mån dessa bestämmelser reglerar samma sakområde.

Ett avtal mellan Förenade kungariket Nordirland och Storbritanniens regering och Europeiska atomenergigemenskapen om samarbete om säker och fredlig användning av kärnenergi ingicks samtidigt som handels- och samarbetsavtalet[4].

- **Förenlighet med unionens politik inom andra områden**

Ett separat lagstiftningsförslag reglerar bland annat antagandet av ensidiga åtgärder och åtgärder för att säkerställa efterlevnaden på området för unionens forsknings- och utvecklingsprogram.

2. RÄTTSLIG GRUND, SUBSIDIARITETSPRINCIPEN OCH PROPORTIONALITETSPRINCIPEN

- **Rättslig grund**

De rättsliga grunderna är de bestämmelser i Euratomfördraget som reglerar de områden där ensidiga åtgärder kan behöva antas, nämligen artiklarna 7, 47 och 48 jämförda med artikel 106a i vilken artikel 291 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt förklaras tillämplig på Euratomfördraget.

- **Subsidiaritetsprincipen (för icke-exklusiv befogenhet)**

Ej tillämpligt

- **Proportionalitetsprincipen**

I den mån gemenskapens rättigheter som ska utövas anges i handels- och samarbetsavtalet går de föreslagna åtgärderna inte utöver vad som är absolut nödvändigt för att uppnå målet att säkerställa ett skyndsamt och effektivt utövande av dessa rättigheter. De villkor som enligt avtalet är tillämpliga på antagandet av ensidiga åtgärder säkerställer dessutom att dessa åtgärder är begränsade till vad som är absolut nödvändigt för att uppnå de specifika syften som fastställs i avtalet.

- **Val av instrument**

En förordning passar bäst för det mål som eftersträvas, nämligen att fastställa allmänna principer och enhetliga villkor för utövandet av de rättigheter som gemenskapen har vid genomförandet och säkerställandet av efterlevnaden av handels- och samarbetsavtalet.

[4] Avtalet ingicks genom kommissionens beslut (Euratom) 2020/2255.

3. RESULTAT AV EFTERHANDSUTVÄRDERINGAR, SAMRÅD MED BERÖRDA PARTER OCH KONSEKVENSBEDÖMNINGAR

- **Efterhandsutvärderingar/kontroller av ändamålsenligheten med befintlig lagstiftning**

Ej tillämpligt

- **Samråd med berörda parter**

Initiativet är av förfarandemässig och institutionell karaktär.

- **Insamling och användning av sakkunnigutlåtanden**

Ej tillämpligt

- **Konsekvensbedömning**

Av följande skäl har ingen konsekvensbedömning utförts:

1. Kommissionen har inga alternativ eftersom a) det planerade förslaget reglerar hur åtgärder som redan överenskommits i ett internationellt avtal vidtas inom gemenskapen utan utrymme för variationer, och b) kommissionen har inför Europaparlamentet och rådet åtagit sig att lägga fram ett förslag till denna lagstiftningsakt senast ett visst datum.
2. Inga direkt identifierbara konsekvenser förväntas med tanke på rättsaktens förfarandemässiga karaktär.

- **Lagstiftningens ändamålsenlighet och förenkling**

Ej tillämpligt

- **Grundläggande rättigheter**

En åtgärd som antas enligt den föreslagna förordningen skulle vara en laglig åtgärd från gemenskapens sida enligt stadgan om de grundläggande rättigheterna. Detta beror på att denna åtgärd skulle vidtas i enlighet med kraven på att åtgärden ska vidtas på grundval av en korrekt rättslig grund, av de behöriga myndigheterna, i syfte att uppnå ett legitimt mål, nämligen att utöva unionens rättigheter enligt ovannämnda avtal, och i linje med proportionalitetsprincipen.

4. BUDGETKONSEKVENSER

Ej tillämpligt

5. ÖVRIGA INSLAG

- **Genomförandeplaner samt åtgärder för övervakning, utvärdering och rapportering**

En översyn av genomförandet av den föreslagna förordningen planeras inom fem år efter det att den har trätt i kraft. Denna period är i linje med den gemensamma översyn av båda parterna i handels- och samarbetsavtalet som föreskrivs i artikel 776 i handels- och samarbetsavtalet.

- **Förklarande dokument (för direktiv)**

Ej tillämpligt

- **Ingående redogörelse för de specifika bestämmelserna i förslaget**

I artikel 1 fastställs syftet med den föreslagna förordningen, nämligen att fastställa regler och förfaranden för att säkerställa ett effektivt och skyndsamt utövande av gemenskapens rättigheter när det gäller att säkerställa efterlevnaden av och att genomföra handels- och samarbetsavtalet.

Dessa rättigheter får utövas genom de ensidiga åtgärder som definieras i andra stycket i den artikeln, i enlighet med de regler som fastställs i artikel 2 och det kommittéförfarande som fastställs i artikel 3.

I artikel 4 föreskrivs slutligen att kommissionen ska se över denna förordning inom fem år efter det att den har trätt i kraft för att säkerställa att den fortfarande är ändamålsenlig.

2022/0070 (NLE)

Förslag till

RÅDETS FÖRORDNING

om regler för utövandet av gemenskapens rättigheter vid genomförandet av avtalet om handel och samarbete mellan Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen, å ena sidan, och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland, å andra sidan

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen, särskilt artiklarna 7, 47 och 48, jämförda med artikel 106a,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter samråd med vetenskapliga och tekniska kommittén, och

(1) Den 29 december 2020 ingick kommissionen på Europeiska atomenergigemenskapens (*gemenskapen*) vägnar handels- och samarbetsavtalet mellan Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen, å ena sidan, och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland, å andra sidan[5] (*handels- och samarbetsavtalet*). Handels- och samarbetsavtalet tillämpades provisoriskt från och med den 1 januari 2021 och trädde i kraft den 1 maj 2021. Handels- och samarbetsavtalet rör frågor som omfattas av gemenskapens behörighet, nämligen associeringen med Euratoms forsknings- och utbildningsprogram och med det europeiska gemensamma företaget för Iter och utveckling av fusionsenergi som regleras i del fem i handels- och samarbetsavtalet (Deltagande i unionsprogram, sund ekonomisk förvaltning och finansiella bestämmelser).

(2) I handels- och samarbetsavtalet föreskrivs att parterna får anta ensidiga åtgärder, särskilt när det gäller det tillfälliga upphävandet av vissa skyldigheter enligt avtalet, i de särskilda fall och med förbehåll för de villkor och förfaranden som fastställs i avtalet. När det gäller frågor som omfattas av Euratomfördraget får ensidiga åtgärder antas av gemenskapen i de fall och på de villkor som anges i artiklarna 718 och 719 i handels- och samarbetsavtalet. De ensidiga åtgärderna i fråga avser ett partiellt eller fullständigt tillfälligt upphävande av Förenade kungarikets deltagande i unionsprogram, samt deltagandets partiella eller fullständiga avslutande.

(3) Om det skulle uppstå behov av att skydda gemenskapens intressen vid genomförandet av handels- och samarbetsavtalet bör gemenskapen skyndsamt kunna använda de instrument som står till dess förfogande på ett lämpligt, proportionerligt, effektivt och flexibelt sätt, samtidigt som medlemsstaterna involveras fullt ut. Det är därför nödvändigt att fastställa regler och förfaranden för antagandet av ensidiga åtgärder vid utövandet av gemenskapens rättigheter enligt handels- och samarbetsavtalet.

(4) Ensidiga åtgärder bör begränsas till vad som är absolut nödvändigt för att uppnå deras syfte, med beaktande av den faktiska eller potentiella skada för gemenskapens

[5] EUT L 149, 30.4.2021, s. 10.

intressen som uppstår. De bör uppfylla villkoren i artiklarna 718 och 719 i handels- och samarbetsavtalet.

(5) De regler och förfaranden som fastställs i denna förordning bör vara *lex specialis* i förhållande till alla bestämmelser i gemenskapsrätten som reglerar samma sakområde.

(6) För att säkerställa att denna förordning förblir ändamålsenlig bör kommissionen inom fem år efter det att den trätt i kraft se över dess tillämpningsområde och genomförande och rapportera sina slutsatser till rådet och Europaparlamentet.

(7) För att säkerställa enhetliga villkor för genomförandet av denna förordning, och särskilt för att säkerställa ett skyndsamt, effektivt och flexibelt utövande av gemenskapens motsvarande rättigheter enligt handels- och samarbetsavtalet, bör kommissionen tilldelas genomförandebefogenheter att anta ensidiga åtgärder och att ge verkan till dessa åtgärder i enlighet med vad som krävs i gemenskapens interna rättsordning. Dessa befogenheter bör även omfatta anpassning, tillfälligt upphävande eller upphävande av de antagna åtgärderna. Dessa befogenheter bör utövas i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011[6]. Eftersom de planerade åtgärderna medför antagande av akter med allmän räckvidd bör granskningsförfarandet användas vid antagandet av dessa åtgärder. Kommissionen bör anta genomförandeakter med omedelbar verkan om, i vederbörligen motiverade fall, tvingande skäl till skyndsamhet så kräver för att på lämpligt sätt skydda gemenskapens intressen.

(8) Europaparlamentet har hörts på frivillig basis och har avgett ett yttrande[7].

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1
Innehåll och tillämpningsområde

1. I denna förordning fastställs regler och förfaranden för att säkerställa ett effektivt och skyndsamt utövande av gemenskapens rättigheter vid tillämpningen av handels- och samarbetsavtalet mellan Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen, å ena sidan, och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland, å andra sidan (*handels- och samarbetsavtalet*).

2. Denna förordning ska tillämpas på följande åtgärder som gemenskapen antar på grundval av artiklarna 718 och 719 i handels- och samarbetsavtalet:

(a) Tillfälligt upphävande av tillämpningen av protokoll I till handels- och samarbetsavtalet med avseende på ett eller flera av gemenskapens program eller verksamheter, eller i undantagsfall delar av sådana.

(b) Avslutande av tillämpningen av protokoll I till handels- och samarbetsavtalet med avseende på ett eller flera av gemenskapens program eller verksamheter, eller i undantagsfall delar av sådana.

---

6 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 av den 16 februari 2011 om fastställande av allmänna regler och principer för medlemsstaternas kontroll av kommissionens utövande av sina genomförandebefogenheter (EUT L 55, 28.2.2011, s. 13).

7 […]

Artikel 2
Utövande av gemenskapens rättigheter

1. Utan hinder av eventuella bestämmelser i gemenskapsrätten som antagits i enlighet med artiklarna 7, 47 och 48 i Euratomfördraget ska kommissionen ges befogenhet att genom genomförandeakter anta de åtgärder som avses i artikel 1.2 i denna förordning och ge verkan åt dessa åtgärder.

2. Kommissionen ska ges befogenhet att ändra eller upphäva de åtgärder som avses i artikel 1.2 a genom genomförandeakter.

3. Om det föreligger en fråga som är särskilt angelägen för en eller flera medlemsstater när det gäller en betydande ändring av de villkor som avses i artikel 718.1 a-c i handels- och samarbetsavtalet, får den eller de medlemsstaterna begära att kommissionen tillfälligt upphäver Förenade kungarikets deltagande i det eller de berörda gemenskapsprogrammen i enlighet med punkt 1 i den här artikeln. Om kommissionen inte bifaller en sådan begäran ska den i god tid informera rådet om sina skäl därtill.

4. De genomförandeakter som avses i punkterna 1 och 2 i denna artikel ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 3.2.

5. När det föreligger vederbörligen motiverade och tvingande skäl till skyndsamhet, ska kommissionen anta omedelbart tillämpliga genomförandeakter i enlighet med det förfarande som avses i artikel 3.3.

Artikel 3
Kommittéförfarande

1. Kommissionen ska biträdas av kommittén för Förenade kungariket. Denna kommitté ska vara en kommitté i den mening som avses i förordning (EU) nr 182/2011.

2. När det hänvisas till denna punkt ska artikel 5 i förordning (EU) nr 182/2011 tillämpas.

3. När det hänvisas till denna punkt ska artikel 8 i förordning (EU) nr 182/2011 jämförd med artikel 5 i den förordningen tillämpas.

Artikel 4
Översyn

Senast den [*OP: För in datumet fem år efter denna förordnings ikraftträdande*] ska kommissionen lägga fram en rapport för rådet och Europaparlamentet om tillämpningen av denna förordning.

Artikel 5

Denna förordning träder i kraft den tjugonde dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater.

Utfärdad i Bryssel den

På rådets vägnar
Ordförande